

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

stantia: quia aut sententiam in refragantem ferre debuerant, aut se sibi ipsi suspecti habebantur, aliis Episcopis audientiam reservare, non causam Imperatori de tam manifestis criminibus permittere. Arbitror autem temperamentum illud, à Sulpitio Severo propositum, nimirum ut rei ad aliud Episcoporum Concilium dimittantur ob suspicionem primorum iudicum, ex rescripto Gratiani petitum esse, nisi si id factum est ob receptum ea tempestate morem, ut si fortè synodus cuiuspiam suspecta videretur, Princeps reum & actorem ad aliud Concilium dimitteret, quod literis imperialibus contrahebatur, ut constat ex actis Concilij Berytensis relatis in actione nona Concilij Chalcedonensis. Vnde sequi videatur eam Severo mentem fuisse ut existimaverit potuisse Maximum congregare aliam synodum, eò quòd Episcopi Burdigalæ congregati reo suspecti forent.

CAPVT XII.

Synopsis.

I. Aetate Innocentij primi canones Sardicenses nondum recepti erant. Is enim iura sedis sua arcessit à Concilio Nicano.

II. Canon sextus Nicæus conservavit privilegia Ecclesie Romanæ. Inquiruntur in privilegia illa. Duae Dioceses Italicae prorsus parebant constitutis apostolicae sedis. Ceteræ verò Occidentis Ecclesie tenebantur ad eam mittere relationes.

III. Tenebantur ergo referre ad apostolicam sedem de quæstionibus difficilioribus & ambiguis. In quo Summus Pontifex utebatur iure quodam imperiali.

IV. Duplex relationum genus in Ecclesia. Vel quando de fide agebatur, vel de quodam disciplinae capite nondum aperte definitio in canonibus. Inferioris ordinis Episcopi referre ad Patriarchas debebant de causis fidei. Probatum ex Hieronymo.

V. Cause ergo fidei referebantur ex utraque Ecclesia ad Pontificem Romanum, ut de integro examinarentur in synodo Romana. Relationes Orientis non mittebantur ad apostolicam sedem nisi post examen synodi patriarchalis. Relationes verò Occidentis rectè ex provinciis ad eam sedem deferbantur.

VI. Ius illud apostolicæ sedis canonibus & vetusta consuetudini tribuit Innocentius primus. Quo ad canones, probatur ex illius epistola ad Concilium Milevitanum.

VIII. Quo ad antiquam verò traditionem, eam ille obtinuit in epistola ad Concilium Carthaginense. Referuntur verba illius epistolæ, & explentur. Gelasius Papa docet in causis fidei summam totius iudicij debere apostolicæ sedi. Iustinianus Imperator relationem ad Ioannem secundum Papam misit in causa fidei.

I. **N**ONDUM etiam recepti erant canones Sardicenses aetate Innocen-

tij primi, id est, ad annum quadringentesimum. Ius enim quod ille vindicat sedi suæ, prorsus petit à canonibus synodi Nicææ: quorum sensum, quoad iura Romani Pontificis in Occidente, primus ille aperuit in epistola ad Victricium Episcopum Rothomagensis. Quoniam verò hic locus nondum satis explicatus est, ut ego quidem arbitror, ei explicando nostra quoque cura non deerit; præsertim cum res ista pertineat etiam ad materiam quam tracto, ad depositionem videlicet Episcoporum.

II. Canon sextus Nicæus privilegia sua, in quorum possessione tunc erat Ecclesia Romana, ei conservavit, æquè ac Ecclesie Alexandriæ & Antiochiæ, aliisque quarum magna dignitas erat. Verum non explicat quænam fuerint illa privilegia, aut ad quas provincias porrigerentur; quin imò cuncta consuetudini adscribit, quæ facile deprehendi non potest in illa antiquitate, eò quòd novi canones prorsus mutaverint antiquam formam. Vnde fit ut hodie multum laboremus in detegendis iuribus illis. Attamen affirmare licet duas Dioceses Italicas sedis apostolicæ constitutis omnino paruisse per illas tempestates; quòd synodum ejus patriarchalem constituerent, ut alibi ostendi. At ceteræ Occidentis provinciæ tenebantur mittere ad eam relationes, tanquam ad sedem in qua residebat principatus sedis apostolicæ, & unde fides manerent in provinciis. Roma ergo erat velut matrix fidei. Ecclesiæ verò ceterarum Occidentis provinciarum erant velut colonie quædam ab ea urbe pendentis. in quo similes erant Ecclesiis Italicas. Hic est sensus epistolæ Innocentij primi ad Decentium Episcopum Eugubinum: *Præsertim cum sit manifestum, inquit, in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, atque Siciliam, insulasque interjacentes, nullum instituisse Ecclesias, nisi eos quos venerabilis Apostolus Petrus aut ejus successores constituerunt Sacerdotes.* Infra: *Oportet eos hoc sequi quod Ecclesia Romana custodit, à qua eos principium accepisse non dubium est; ne dum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere.*

III. Subjectio illa provinciarum Occidentis quæ ad synodum patriarchalem Romanam non pertinebant, non versabatur tantum in reverentia quadam & obsequio erga sedem apostolicam, sed in eo præcipuè quòd illæ tenerentur referre ad Pontifices Romanos de quæstionibus difficilioribus & ambiguis quæ incidebant. In quo Summus Pontifex utebatur iure quodam imperiali, quod probat supremam ejus auctoritatem. Frustra enim sunt qui eam

quærent in appellationibus Episcoporum, quæ in veteri Ecclesia non recipiebantur.

IV. Sed ut meliùs intelligamus quid eximium habeat jus illud relationis, observandum est nomen illud ex jure civili sumptum esse: ubi legimus Præsides provinciarum relationes ad Principem misisse, quando dubiæ litis occasio id exigebat. cujus rei exempla extant in Codice Theodosiano & Iustiniano. Quem relationum morem à Plinio Secundo, cum ad ordinandam Bithyniam & Pontum à Trajano Principe missus esset, frequenter usurpatum fuisse legimus. In Ecclesia verò duo causarum genera erant in quibus necessarius erat usus relationum. Nimirum quoties agebatur de fidei controversâ capitibus, vel de quopiam dubiæ disciplinæ capite nondum satis apertè definito in canonibus. Nam quoad materiam fidei, extat insignis locus apud Hieronymum in epistola lxxi. quæ data est ad Joannem Episcopum Hierosolymorum, ex qua patet eam necessitatem inferioris ordinis Episcopis incubuisse, ut ab iis referendum esset ad Patriarchas de causis fidei. Scribens enim, ut dixi, ad Joannem Episcopum Hierosolymitanum, cum eo graviter exoptulatur quòd obortis in Palæstina controversis de erroribus Origenis, de iis retulisset ad Theophilum Episcopum Alexandrinum, cum potius juxta Nicæni canonis præscriptum referre debuisset ad Metropolitanum suum, Episcopum videlicet Cæsariensem, aut ad Episcopum Antiochiæ, qui Orientis atque adeo Palæstinae Metropolitanus erat. *Antiochiam, inquit, quæ est metropolis Orientis, referre debueras.*

V. Causæ ergo fidei ad Summum Pontificem referebantur post judicia synodorum provincialium, non solum ex Occidente, sed etiam ex Oriente, ut de integro examinarentur in synodo Romana. Sed illud discrimen intercedebat, quòd relationes Orientis non mittebantur ad apostolicam sedem nisi postquam examinatae fuerant in synodo patriarchali; cum è contra relationes Occidentis rectè ex provinciis ad sedem Romanam commearent. Sic post damnatam Pelagij & Celestij hæresim Concilium Carthagenensè & Milevitanum relationem ad Innocentium primum miserunt anno quadringentesimo secundo, ut iudicium ab ipsis sedis apostolicæ auctoritate firmaretur. Hæc sunt verba epistolæ Concilij Milevitanum ad Innocentium: *Hoc itaque gestum, Domine frater, sanctæ caritati tuæ intimandum duximus, ut statutis nostræ mediocritatis etiam apostolicæ sedis adhiberetur auctoritas.* De relationibus utriusque Concilij habita cogni-

tio est in Concilio Romano. Sic enim eorum synodicas epistolas vocat Innocentius in epistola xxviii. ad Aurelium Episcopum Carthagenensem, missa per Iulium Episcopum, quem ad eundem Aurelium redire iussit cum apostolicæ sedis ad relationem duplicis synodi iudicatis. Idem quoque relationis vocabulum usurpat ipse Innocentius in epistola ad eundem Aurelium & Augustinum Hipponensem Episcopum, quæ est xcvi. inter epistolas Augustini: *Vestris relationibus respondentes rescripsimus.* Itèmq; in responsione ad Concilium Milevitanum, epistola xcvi. inter epistolas ejusdem Augustini: *Fiant enim necesse est cautiore, cum inventores malorum ad duplicis relationem synodi, sententiæ nostræ statutis viderint ab ecclesiastica communione se junctos.*

VI. Ius illud apostolicæ sedis, recipiendi nimirum relationes synodorum, canonicis & vetustæ consuetudini tribuit idem Innocentius. Nam quoad canones, illos laudat in epistola quam diximus ad Concilium Milevitanum, quam iis verbis conceptam esse ait Augustinus in epistola cv. quæ sedis apostolicæ Sacerdotem decebant. Nam postquam synodum illam laudibus prosecutus est quòd eo officio defuncta esset erga sedem apostolicam, exemplo aliarum provincialiarum, addit Africanos ita agentes, canonicum constituta servasse, & universo orbi profuisse quòd hæresim damnaverint. *Neque enim, inquit Innocentius, hoc vestram credo latere prudentiam, qui id etiam actione firmastis, scientes quòd per omnes provincias de apostolico fonte petentibus responsa semper emanent; præsertim quoties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres & cœpiscopos nostros non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem, referre debere, velut nunc retulit dilectio vestra, quòd per totum possit Ecclesiis omnibus in commune prodesse. Intra: Gemino igitur bono caritas vestra fungetur. Nam & canonum potestatem gratia servatorum, & beneficio vestro totus orbis iustabitur.*

VII. Quoad antiquam verò traditionem, disciplinam ecclesiasticam, ac decreta patrum, laudantur ab eo isthæc omnia ad asserendum Romanæ sedis privilegium in epistola ejus ad synodum Carthagenensem, quæ est xcvi. inter epistolas Augustini. *Antiquæ traditionis exempla servantes, ait idem Innocentius, & ecclesiastica memores discipline, nostræ religionis vigorem non minus nunc in consulendo, quam antea cum pronuntiaretis, veneratione firmatis, qui ad nostrum referendum approbastis esse iudicium, scientes quid apostolicæ sedi debeat; cum omnes hoc loco positi, ipsam sequi desideremus Apostolum, à quo ipse*

episcopatus & tota auctoritas nominis hujus emer-
sit. Quem sequentes, tam mala jam damnare
novimus quam probare laudanda, vel id verò
quod patrum instituta sacerdotali officio custo-
dientes, non censetis esse calcanda; quod illi non
humana, sed divina decrevere sententia; ut
quidquid quamvis de disjunctis remotisque pro-
vinciis ageretur, non prius ducerent finiendum,
nisi ad hujus sedis notitiam perveniret, ut
tota hujus auctoritate justa que fuerit pronun-
tiatio firmaretur. Clausula illa generalis,
QUIDQUID, coërceri debet ad materiam
qua de agitur, juxta vulgatam juris defini-
tionem. Atque adeo restringenda est ad cau-
sas fidei, ut docet Innocentius ipse in epi-
stola ad Concilium Milevitanum: *Præsertim*,
inquit, *quoties fidei ratio ventilatur. Quare*
rectè Gelasius Papa in commonitorio ad
Fauftum scripsit principalem auctoritatem,
licet non totam, deberi juxta canones se-
di apostolicæ in causa fidei: *Quantum ad re-*
ligionem pertinet, non nisi apostolicæ sedi, juxta
canones, debetur summa judicij totius. Extat
autem in Codice Iustiniano relatio in cau-
sa fidei à Iustiniano Augusto facta ad Ioan-
nem secundum Pontificem Romanum.

L. Inter clarat.
C. De sum. Trin.

CAPVT XIII.

Synopsis.

I. Referebatur etiam ad sedem apostolicam de
causis dubia disciplina. Ratio hujus institui proponi-
tur, petita ex necessitate communionis cum Ecclesia
Romana. Relatio & consultatio promiscuè accipiuntur.
Probatur multis auctoritatibus.

II. Relationes itaque & consultationes ad apo-
stolicam sedem mittebantur in capitibus dubia disci-
plina. Quod ostenditur exemplo Himerij Episcopi
Tarraconensis; qui Siricium Papam interrogavit de
quindecim capitibus disciplina, qua magni momenti
erant.

III. Probatur etiam ex Innocentio primo, qui
morem illum arcessit ab institutione majorum.

IV. Ea autem mens fuit Romanis Pontificibus,
quum consultationibus provincialium respondebant,
non ut novas leges præscriberent, sed ut eos revocarent
ad observationem canonum & antiqua traditionis.
Probatur ex eodem Innocentio, & Leone primo.

V. Episcopi adstricti erant ad observationem ha-
rum responsionum, quod decisiones essent ex canonibus
aut ex traditione petite. Quare Siricius epistolam
suam ad Himerium significari jubet omnibus Episco-
pis Hispaniarum.

VI. Locus ex epistola Innocentij ad Victricium
Roithomagensem explicatus. Synodus illic memorata,
non est Sardicensis, sed Nicæna. Sardicensis enim nihil
statuit de relationibus ad Summum Pontificem mitten-
dis in causa fidei.

VII. Canonibus tamen Nicænis modum quen-
dam præscribit Innocentius; qui petitus est ex cano-
ne sexto ejusdem Concilij Nicæni. Explicatur locus

Innocentij contra pravas aliorum interpretationes,
qui de depositionibus Episcoporum tantum heic agi
existimant, quod majores cause ad apostolicam se lens
referri heic jubeantur.

VIII. Qua sint cause majores. Præcis illis tem-
poribus depositiones Episcoporum non referebantur in-
ter causas majores, id quod manifestum est, & pro-
batur variis auctoritatibus. Majores cause, id est, dif-
ficiles questiones, ex Pelagio secundo Papa.

IX. Cause simplicium Presbyterorum ad sedem
apostolicam referebantur quando de fide agebatur.
Probatur multis exemplis. Ergo cause quoque Presby-
terorum possunt esse majores.

X. Existimat tamen Hincmarus Innocentium al-
ludere ad Concilium Sardicense, tamesi solus Ni-
cæni mentionem faciat. Relationem autem ad eum ca-
sum coërcet, si Episcopi appellaverint. Refellit
Hincmarus multiplicibus argumentis. Siricius & In-
nocentius nullos canones, præter Nicænos, in aucto-
ritatem receperunt. Nullos enim alios canones tunc
admittebat Ecclesia Romana.

I. PRÆTER causas quæ ad fidem per-
tinebant, relationes etiam fiebant ad
sedem apostolicam in causis dubiis disci-
plinæ canonicæ. Ea quippe tempestate Roma-
na Ecclesia ac cetera Occidentis nulla alia
lege tenebantur quam Nicænis canonibus
& more majorum; quarum institutionum
auctoritas sanctius observabatur in Ecclesia
Romana, ubi quoque apertior erat earum
sententia. Quare cum provinciis Occiden-
tis ea necessitas incumbere ut capiti suo
consentire deberent tam in capitibus disci-
plinæ quam fidei, relationes ea de causa suas
ac consultationes ad apostolicam sedem mit-
tebant. Consultationes voco, quòd hæc duo
vocabula promiscuè accipiantur in Digestis,
Codice Theodosiano, & Iustiniano. Quo
exemplo scriptores quoque ecclesiastici pro-
miscuè his vocibus usi sunt. Inde factum ut
Hieronymus in epistola ad Ageruchiam, de
se loquens, dicat se apud Damasum operam
dedisse ut *Orientis atque Occidentis synodici*
consultationibus responderet. Et Innocentius
primus ad Concilium Milevitanum scribens,
hujuscemodi relationes, *Consulta* vocat; ac
testatur eam fuisse unam ex occupationibus
ordinariis apostolicæ sedis ut hujuscemodi:
consultationibus responderet: *Inter ceteras*
Ecclesie Romanae curas & apostolicæ sedis occu-
pationes, quibus diversorum consulta fidei ac
medica disceptatione tractamus. Si quis tamen
argumentum requirat manifestius ad pro-
bandum voces relationis & consultationis
promiscuè accipi consuevisse, proferenda
sunt verba Siricij Papæ in epistola ad Hime-
rium Episcopum Tarraconensem in Hispani-
a citeriori. *Directa*, inquit, *ad decessorem na-*
strum sanctæ recordationis Damasum sanctitatis
tue relatio me jam in sede ipsius constitutam
invenit: quam cum in conventu fratrum sollicit-